

УДК 75.04+7.011+Banksy+Bananensprayer
DOI: <https://doi.org/10.55389/2786-5797.2023.01.09>

Анастасія ГОНЧАРЕНКО,

кандидат мистецтвознавства,
старший науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України (Київ, Україна),
artstasy@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7466-6030>

Тетяна ОСІНЧУК,

в. о. директора КЗ «Центр консервації предметів археології»
(Київ, Україна)
osinchuk.science@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3227-8536>

Артем ПРОШЕНКО,

архітектор-реставратор, керівник Комплексної архітектурно-реставраційної майстерні «АРХЕ ВІСТА» (Київ, Україна)

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ РОБІТ BANKSY ТА BANANENSPRAYER В УКРАЇНІ: КОНСЕРВАЦІЯ ТА АВТОРСТВО

АНОТАЦІЯ. В публікації розглядаються результати дослідження творчих робіт всесвітньо відомого англійського акціоніста та художника стріт-арту Banksy та німецького художника з творчим псевдонімом Bananensprayer, створених в Києві під час їх візиту до України в 2022 та 2023 роках. Особлива увага приділяється муралу авторства Banksy «Діти на гойдалках». Цей мурал був доповнений зображенням банана, яке ймовірно належить німецькому художнику, відомому як Bananensprayer. Крім того, поруч із цим муралом була знайдена репродукція іншої відомої його роботи, яка зображує путіна з банановим ковпаком. Ці елементи розглядаються як можливі докази авторства «банану». Також зазначено, що спеціалісти Комунального закладу «Центр консервації предметів археології» спільно з фахівцями Комплексної архітектурно-реставраційної майстерні Arche Vista та компанії «Актив Технологі» дослідили ці роботи стріт-арту та розробили механізми збереження цінних творів мистецтва, що стали частиною культурної спадщини міста Києва.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: стріт-арт, публічне мистецтво, культурна спадщина, сучасне мистецтво, Banksy, Bananensprayer, мистецький протест, мурали.

Постановка проблеми. Творчість британського стріт-арт художника Banksy, відомого своєю унікальною художньою мовою та неординарними творчими акціями, сьогодні є об'єктом уваги не лише мільйонів шанувальників, а й мистецтвознавців-дослідників, позаяк вивчення його робіт дозволяє краще зрозуміти інтерпретацію сучасних глобальних проблем та світових подій через публічне мистецтво – стріт-арт. Нестандартними роботами привертає увагу культурної спільноти і німецький художник, який працює під псевдонімом Bananensprayer, який в своїх стріт-арт роботах використовує банан як символ політичної та суспільної активності. Композиція робіт двох художників, присвячена повномасштабному вторгненню росії в Україну, займає особливе місце в місті Києві, адже вдвох вони

створили простий і одночасно сильний образ, який передає складність та трагічність військового конфлікту в Україні. Обидва художники використовують свої роботи, щоб залучити увагу громадськості до гострих проблем, які стосуються війни, конфліктів та насильства.

Сьогодні Україна привертає значну увагу світових ЗМІ, і не дивно, що стала сценою для вираження мистецьких протестів та важливих політичних заяв. Муралі Banksy та Vananensprayer є живим прикладом того, як мистецтво може стати сильним засобом комунікації і долучити до громадського діалогу про мир, права людини та справедливість, спонукаючи глядачів думати глибше про виклики, які стоять перед сучасним світом.

Методика пошуку та атрибуції роботи. Використана для даного дослідження методика атрибуції роботи Banksy та Vananensprayer в Києві базувалася на комплексному підході та використанні різноманітних джерел інформації, як то: аналіз соціальних мереж та медіа-джерел, дослідження ЗМІ та статей в пресі, залучення спільнот та допомога громадськості, порівняння стилю та мотивів художника, а також перевірка джерел:

Аналіз соціальних мереж та медіа-джерел. Першим кроком у пошуку інформації про роботи Banksy та Vananensprayer логічно стало дослідження різних платформ соціальних мереж, зокрема Instagram, Facebook, Twitter тощо, для пошуку фотографій або відеозаписів, на яких можуть бути зображені їх муралі. Ці фото і відео були опубліковані як самими художниками, та і їх фанатами, журналістами та іншими особами.

Дослідження ЗМІ та статей в публічних виданнях. Використання медіа-джерел дозволило знайти інформацію про відвідування художниками України, їх творчість і взаємодію з громадськістю через інтернет-ресурси. Невеликі рецензії, аналітичні статті, новини та відеоматеріали самих художників містять цінні відомості про місцезнаходження муралів та їхню тематику.

Залучення спільнот та допомога громадськості. Дослідження інформації на різноманітних тематичних форумах, вебсайтах, сторінках спільнот у соціальних мережах допомогло отримати інформацію безпосередньо від людей, які можуть бути свідками створення стріт-арт робіт. Допомога громадськості зазвичай є особливо корисною у випадку муралів, розташованих на вулицях, які можуть бути менш відомі або міститись у віддалених місцях, позаяк зазвичай вони робляться анонімно та без «зайвих очей» глядачів.

Порівняння стилю та мотивів художника. Одним із важливих критеріїв для атрибуції робіт художника-мураліста є порівняння стилю, техніки та мотивів із вже відомими роботами цього артиста. Порівняння може допомогти встановити схожість або розбіжність між творами, що, у свою чергу, допомагає зробити висновки про авторство.

Перевірка джерел. Безперечно, важливим етапом у встановленні достовірності авторства є перевірка правдивості джерел, з яких була отримана інформація, та вивірення, чи відповідає вона дійсності. Зазвичай у підтвердженні інформації допоможе використання для дослідження офіційних сайтів художників або високорівневих якісних ЗМІ.

Аналіз зібраної інформації. Основні результати роботи. Після зібрання та аналізу інформації з різних джерел робиться спроба з'ясування авторства конкретних муралів Banksy та Vananensprayer в м. Києві. Зазвичай процес атрибуції художників є доволі складним та вимагає детального дослідження, іноді залучення експертів та додаткових джерел інформації. Під час цього етапу загальний аналіз творчості художників сприяє розумінню їхнього внеску в сучасне мистецтво та, зокрема, культурну спадщину України.

Художник Banksy, всесвітньо відомий своїм унікальним стилем стріт-арту, залишив свій слід у Києві, на Алеї Небесної Сотні, ближче до Хрещатика, на бетонних протитанкових спорудах¹, де створив захопливий малюнок на Майдані Незалежності. Це творчий вислів містить у собі важливе соціальне послання та залучає увагу до актуальних проблем сучасного світу. Як повідомляє «The Art Newspaper», на малюнку зображені діти, що гойдаються на протитанковій конструкції – металічній «пастці» для танків². Зворушливий образ безтурботних дітей, які захоплені грою, у контрасті з серйозним контекстом протитанкової конструкції, що асоціюється з війною, створює сильне суперечливе враження.

Цей малюнок має важливе соціальне послання, що нагадує про те, як війна впливає на найбільш беззахисних членів суспільства – дітей. Будь-який воєнний конфлікт призводить до страждань та втрат, і беззахисні діти нерідко стають головними жертвами цього насильства. Малюнок Banksy закликає звернути увагу на цю проблему та сприяє усвідомленості про важливість миру та захисту дітей у сучасному світі.

Banksy – псевдонім найбільш відомого англійського андеграундного художника графіті, політичного активіста та режисера, особа якого досі не встановлена³, відомий своїм анонімним підходом до мистецтва та сильними соціальними посланнями у своїх роботах. Існують припущення, що ним може бути швейцарський художник Метр де Кассон (Maître de Casson), але він це заперечує, або це група художників з різних частин світу, що працюють в одному стилі та під одним «брендом». Навколо його біографії та справжнього імені точиться багато суперечок. Згідно з найпоширенішими версіями, його справжнє ім'я Robert або Robbie Bank's. Нині він є одним з найбільш дорогих сучасних художників світу, роботи якого продаються за десятки мільйонів доларів⁴. Творчість Banksy має світовий резонанс та впливає на громадську думку. Малюнок на Майдані Незалежності в Києві став яскравим прикладом того, як мистецтво може надати голос тим, хто потребує підтримки, та привернути увагу до важливих глобальних питань. Його мурали часто містять політичні та соціальні підтексти та критику, стаючи інструментом для привернення уваги до актуальних питань сучасного суспільства.

Banksy надихає світ своїм унікальним творчим стилем і підтримкою гуманістичних цінностей. Необхідно зазначити, що роботи художника в Україні – не перший випадок, коли Banksy працює з локаціями катастроф та трагедій. У 2015 р. терористи взяли в заручники гостей театру «Батаклан» у Парижі. Загибло близько сотні людей. В якості присвяти жертвам трагедії Banksy намалював на дверях театру жіночу фігуру в траурі ... А після використання поліцією в таборі мігрантів у Кале сльозогінного газу Banksy зобразив на посольстві Франції в Лондоні дівчинку з мюзиклу «Знедолені»⁵. Так, мурали Banksy стають не тільки важливою частиною міських пейзажів, але й спонукають глядачів задуматись над світовими проблемами та їх впливом на людство.

1 Де побачити роботи Бенксі: маршрут з координатами // Vogue, 28 листопада 2022. URL: <https://vogue.ua/article/culture/art/de-pobachiti-roboti-benksi-marshrut-z-koordinatami-50624.html> (дата звернення: 04.10.2023).

² Шварц К. Відомий художник Бенксі зізнався, що намалював сім графіті в Україні // УНІАН, 15 листопада 2022. URL: <https://www.unian.ua/society/vulichniy-hudozhnik-benksi-namalyuvav-sim-grafiti-v-ukrajini-foto-12046224.html> (дата звернення: 04.10.2023); Shaw A. Banksy in Ukraine: seven new works appear in war-torn sites // The Art Newspaper, 14 November 2022. URL: https://www.theartnewspaper.com/2022/11/14/banksy-in-ukraine-seven-new-works-appear-in-war-torn-sites?utm_source=CNN&utm_medium=article (дата звернення: 04.10.2023).

³ Banksy в Україні. Художник створив 7 муралів в деокупованих містах // Kyiv Post, 16 листопада 2022. URL: <https://www.kyivpost.com/uk/post/2777> (дата звернення: 04.10.2023).

⁴ Там само.

⁵ Міроненко Т., Карманська Ю. Вкрадений мурал Бенксі оцінили в 9 млн грн. Загалом художник намалював на Київщині сім муралів. Скільки дійсно коштують ці роботи та кому належать // Forbes, 3 січня 2023. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/benksi-namalyuvav-7-muraliv-na-kiivshchini-skilki-koshtuyut-tsi-roboti-ta-komu-nalezhat-15112022-9783> (дата звернення: 04.10.2023).

Лідери громадської думки висловлюють свої думки про мурали, створені Banksy в Києві. Катя Тейлор зауважує, що «Banksy не розв'яже всі наші проблеми, – каже арт-менеджерка Катя Тейлор. – Але він ще один художник, який за своїм бажанням вирішив нам допомогти». Вона також наголошує, що художник не приїхав до Бородянки «по фану» і розуміє свій вплив, активно звертаючи увагу на проблеми, які потребують уваги⁶. Важливо підкреслити, що мистецтво може бути формою підтримки та свідомого впливу.

У своєму фейсбук-пості Тейлор вказує на важливість завдання, яке стоїть перед Banksy: «Його завдання підсвітити світові, який зайнятий своїм, що за дев'ять місяців війна не закінчена, а життя дітей, які в тому числі ростуть у Бородянці та таких містах, може мати ось такий вигляд, і нічне дитинство не повинно проходити на руїнах»⁷. Це свідчить про мистецтво як інструмент підняття свідомості та підтримки трагічно постраждалих регіонів.

Щодо цінності робіт Banksy, арт-дилер Ігор Абрамович вважає, що, окрім імені автора, важливі також час і локація: «Раніше Banksy не мав можливості робити висловлювання під час такої війни – тим більше в зоні, де багато руйнувань та постраждали люди»⁸. Ці слова вказують на контекстуальну важливість творчості в умовах конфлікту, тим більше, акції художника світового масштабу.

Муралі Banksy в Україні означають повернення художника до публічного мистецтва після тривалої паузи, але його попередні дії та благодійні акції також свідчать про його зв'язок з Україною. У березні репродукція однієї з його найвідоміших антивоєнних робіт «CND Soldiers» з хештегом #ABANKSY4UKRAINE була продана на аукціоні «MyArtBroker», зібравши майже 107 тисяч доларів для дитячої лікарні «Охматдит» в Києві⁹. Активна підтримка України з боку Banksy, включаючи благодійний аукціон та виручені кошти для дитячої лікарні, підкреслюють важливість його дій та внесок в українську справу.

Міжнародний резонанс та популярність Banksy додають значущості його мистецтву в Україні, особливо в умовах конфлікту та руйнувань. Це дуже важливий жест підтримки, адже за Banksy стежать люди по всьому світу. Тільки в Instagram він має одинадцять мільйонів підписників. Муралі Banksy в Україні — це перші публічні роботи художника за майже два роки творчого «мовчання»¹⁰.

Встановлення авторства «бананових» робіт. Встановлення авторства «бананових» робіт Vananensprayer може бути складним завданням, адже його роботи перебувають у громадському просторі та мають характер анонімного стріт-арту. Однак дослідження стилю, мотивів та техніки художника допомогли зробити висновки про те, що роботи дійсно належать йому. В порівнянні «бананових» робіт з іншими його публічними акціями в інших країнах є впізнавані унікальні графічні елементи, використання яскравих кольорів, що є індикатором авторства Vananensprayer.

Томас Баумгертель, відомий як Vananensprayer, німецький художник і політичний митець, створив мурал на Майдані Незалежності, який доповнив роботу

⁶ Там само.

⁷ Karmanska Yu. Benksi pidtverdiv avtorstvo semi muraliv u Kyievi ta oblasti // Forbes. (2022, November 15). URL: <https://forbes.ua/news/benksi-pidtverdiv-avtorstvo-semi-muraliv-u-kyievi-ta-oblasti-15112022-9758> (дата звернення: 04.10.2023).

⁸ Міроненко Т., Карманська Ю. Вказ. пр.

⁹ Бенксі в Україні: на постраждалих від війни місцях з'явилося сім нових муралів // Visit Ukraine, 16 листопада 2022. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1182/benksi-v-ukraini-na-postrazdalix-vid-viini-miscyax-zyavilosya-sim-novix-muraliv> (дата звернення: 04.10.2023); Загородня І. Бенксі підтвердив, що створив сім муралів в Україні: фото робіт вуличного художника // ТСН, 15 листопада 2022. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/benksi-pidtverdiv-scho-stvoriv-sim-muraliv-v-ukrayini-foto-robotivulichnogo-hudozhnika-2202271.html> (дата звернення: 04.10.2023).

¹⁰ Banksy в Україні. Художник створив 7 муралів в деокупованих містах ...

всесвітньо відомого художника стріт-арту Banksy. До метафоричної композиції, яка зображує дітей на гойдалці у вигляді протитанкового їжака, художник додав до рук хлопчика свій фірмовий банан. Це на вигляд дещо ніжно, адже такий зворушливий, але сильний образ став важливим засобом комунікації, який порушує важливе питання про жорстокість війни та її вплив на дітей.

Баумгертель, який завжди активно підтримує права людини і порушує соціально-політичні питання через свої роботи, прокоментував свою акцію таким чином: «Ніхто не може зрозуміти, наскільки жорстокою є війна, поки він не побачить її на власні очі або не візьме участі в ній». Його робота стала своєрідною зброєю проти насильства і нагадує про страхіття, які діти переживають під час війни.

Bananensprayer у 2022 р. провів кілька своїх не публічних творчих акцій на Київщині. Цей німецький художник створив свої фірмові «бананові» малюнки у декількох містах регіону, включаючи Ірпінь, Бучу, Бородянку, Мощун, Гореничі та в Києві. Його твори як завжди мають важливі послання для суспільства.

Одним із видовищних муралів Томаса Баумгертеля є зображення володимира путіна з підписом «посадити у в'язницю», репродукцію якого було сфотографовано на Майдані Незалежності в Києві поряд з вищезгаданим малюнком Banksy. Художник зобразив путіна у тюремному вбранні та з бананом на голові замість ковпака для сну. Цей мурал став яскравим виявом політичної критики та підтримки захисників прав людини. Він несе особливе соціальне послання про важливість дотримання прав людини та звернення уваги на ситуацію з правами та свободами. Оригінал малюнку був створений художником на одному з будинків в Кельні в Німеччині.

Акти мистецтва Томаса Баумгертеля в Україні демонструють, як через мистецтво можна порушити важливі соціальні, політичні та культурні питання. Його творчість перетинає кордони, створюючи міжнародний інтерес, та здатна змінювати міський простір, надихаючи глядачів на нові ідеї та роздуми. Він використовує свої роботи як засіб комунікації, що допомагає залучити увагу до глобальних проблем, актуалізувати питання прав людини та надавати підтримку тим, хто перебуває в боротьбі за справедливість.

Не вперше Томас Баумгертель проявляє свою політичну позицію та застосовує мистецтво для підтримки важливих питань. В 2015 р. після нападу на сатиричну газету «Charlie Hebdo» у Парижі художник зобразив на стіні будинку величезний банан. Це було його мистецьке висловлення підтримки свободі слова і протесту проти насильства. У 2018 р. Баумгертель створив роботу «Турецький диктатор», на якому був зображений турецький президент Реджеп Ердоган з бананом в сідницях. Цей мурал був відповіддю на масові арешти у Туреччині, пов'язані з підозрами у змові проти уряду. Банан у роботі став символом сарказму та протесту проти режиму.

Творчість Томаса Баумгертеля здатна привернути увагу до гострих соціально-політичних питань та надати голос тим, хто потребує підтримки та уваги. Його мистецтво є могутнім засобом комунікації, що надає глядачам можливість задуматись над світовими проблемами, актуалізувати важливі питання прав людини та заохочувати активну громадську діяльність.

Консерваційні заходи та відновлення робіт. Консервація муралів, зокрема робіт Banksy та Bananensprayer, є важливим завданням для збереження цих художніх творів і збереження їх історичної та культурної цінності. Оскільки мурали розташовані на відкритих поверхнях і піддаються впливу погодних умов та зовнішніх факторів, вони можуть пошкоджуватись, вицвітати або зазнавати інших деградаційних змін.

Дослідження та діагностика стану. Першим кроком у консервації муралів є дослідження їх поточного стану. Спеціалістами КЗ «Центр консервації предметів

археології» спільно з фахівцями Комплексної архітектурно-реставраційної майстерні Arche Vista та компанії «Актив Технолоджи» виконали діагностику можливих пошкоджень, старіння матеріалів, впливу погодних умов тощо. Це допомогло визначити необхідні консерваційні заходи та план реконструкції.

Консервація проводилась за безпосередньої участі хіміка-технолога, керівника науково-технологічного відділу Українського державного науково-дослідного інституту «УкрНДІпроектреставрація» Сергія Ігнатушка. Технічний супровід здійснювала керівник ТОВ «БАУ ПРО» Тетяна Велмурадова. Проєкт реалізовано за фінансової підтримки кінопродюсера та мецената Богдана Батруха.

Засоби захисту. Для захисту муралів від погодних умов та інших зовнішніх впливів застосовуються спеціальні засоби захисту. Наприклад, використані прозорі захисні покриття можуть допомогти уникнути прямих контактів з поверхнею творів та запобігти втраті кольорів.

Чищення та відновлення кольору. Пошкодження та забруднення муралів можуть бути усунуті за допомогою спеціальних технік чищення та відновлення кольору. Використання нешкідливих хімічних розчинників дозволило спеціалістам Центру видалити бруд, графіті та інші непотрібні елементи без пошкодження оригінальних матеріалів.

Консерваційні матеріали. Використання спеціальних консерваційних матеріалів допомагає зміцнити і захистити поверхню муралів. Такі матеріали можуть включати різні клеї, смоли, полімерні покриття та інші речовини, які стабілізують структуру твору.

Реконструкція та запобігання деградації. В разі подальших значних пошкоджень муралів може знадобитися їхнє відновлення або реконструкція. Для цього використовують спеціальні методи та технології, щоб відтворити оригінальний зовнішній вигляд та стиль мистецтва художника.

Однак найефективнішим методом консервації є запобігання деградації. Застосування захисних покриттів, регулярний моніторинг та обслуговування можуть зберегти мурали на довгий термін. Важливо підкреслити, що консервація творів стріт-арту – це складний процес, який вимагає спеціальних знань та досвіду. Використання відповідних матеріалів та методів дозволяє зберегти історичну, художню та культурну цінність муралів, забезпечуючи їхню доступність та вплив на громадськість. Розробка спеціальних технологій консервації дозволяє зберегти ці важливі твори мистецтва для майбутніх поколінь.

Значення та вплив муралів на суспільство. Тематика і послання муралів, створених Banksy та Bananensprayer, а також їх вплив на громадську думку і суспільство загалом актуалізують ключові аспекти політики, соціальних проблем і глобальних викликів. Публічне мистецтво цих авторів є потужним інструментом для вираження поглядів, наголошення на актуальних питаннях, висвітлення соціальних викликів і глобальних проблем. Їхні твори не обмежуються естетичними аспектами, але також виконують функцію культурної рефлексії та відображення суспільної динаміки.

Політична та соціальна критика. Твори мистецтва, створені Banksy та Bananensprayer, активно і силоміць виражають суттєві політичні і соціальні послання. Ця форма мистецтва функціонує як ефективний канал виразу протесту проти різноманітних аспектів несправедливості, корупції, соціальної нерівності та інших соціальних проблем. Діяльність цих художників спрямована на підвищення громадської свідомості щодо важливих соціокультурних питань і заохочення глядачів до критичного аналізу подій, які відбуваються в їхньому соціальному та політичному середовищі.

Підтримка глобальних ініціатив та активізація громадської думки. Твори стріт-арту стимулюють дискусії та спонукають громадськість до обговорення важливих

тем. Роботи цих відомих митців часто стають предметом вивчення та обговорення в мас-медіа та соціальних мережах, привертаючи увагу до конкретних питань, які вимагають наголошеної громадської уваги та рефлексії.

Мистецтво стріт-арту, яке представлено в роботах Banksy та Bananensprayer, відзначається своєю здатністю підтримувати глобальні ініціативи та висвітлювати питання, що стосуються сучасного світу. Ці митці вдало поєднують творчий вираз із соціальною активністю, через що їхні твори стають важливими інструментами для викликання уваги до проблем глобального масштабу. Наприклад, їхні роботи можуть висвітлювати екологічні проблеми, права людини, боротьбу зі змінами клімату та інші аспекти сучасного світу. Ця мистецька форма служить не лише засобом самовираження, але й сприяє активізації громадської свідомості та підтримці глобальних ініціатив.

Формування культурного образу країни. Твори стріт-арту, як прояв вуличного мистецтва, вирізняються як важлива складова культурної ідентичності країни. Мурали додають колориту та неповторності міському середовищу, роблячи культурний ландшафт більш різноманітним і привабливим, вони мають історичні, соціокультурні або політичні відтінки, що розкривають багатогранність культурної спадщини країни.

Ці твори мистецтва впливають на туристичну привабливість регіону. Туристи з усього світу приїжджають, щоб побачити та дослідити мурали, що розташовані в різних містах і регіонах. Це стимулює розвиток туризму та сприяє популяризації культурного спадку країни серед іноземних гостей.

Твори стріт-арту не лише додають мистецьку цінність урбаністичному простору, але й служать засобом комунікації між сучасністю та історією. Вони можуть відображати важливі історичні події, відтворювати місцеві культурні традиції чи висловлювати сучасні соціальні та політичні погляди.

Взаємодія з громадою. Стріт-арт, як прояв вуличного мистецтва, відзначається активною взаємодією з громадськістю та місцевою спільнотою. Ця форма мистецтва реалізується на вимогу громадськості (часто мовчазну), підсилюючи її соціальний характер. Вуличні твори стають невід'ємною частиною міського пейзажу та сприяють збереженню ідентичності місця.

Твори стріт-арту, створені Banksy та Bananensprayer, разом із їхніми анонімними художніми акціями відіграють суттєву роль у формуванні атмосфери сучасних міських середовищ. Ці твори не лише стимулюють креативне мислення, а й привертають увагу громадськості до актуальних суспільних проблем, перетворюючи міський простір, роблячи його більш цікавим та функціональним, сприяючи висвітленню важливих питань та формуванню більш обізнаних, свідомих та толерантних суспільств.

Висновки. У статті проводиться підсумок результатів дослідження робіт Banksy та Bananensprayer в Україні. Так, спеціалістами Комунального закладу «Центр консервації предметів археології» влітку 2023 р. було встановлено авторство художників та порушене питання про розробку технології консервації муралів. Підкреслюється важливість мистецтва в контексті сприяння діалогу про сучасні проблеми та розвитку суспільства.

В публікації робиться спроба розширити знання про творчість Banksy та Bananensprayer, а також вплив їх робіт на суспільство України. Результати дослідження можуть бути корисними для мистецтвознавців, археологів, культурологів та широкого загалу, хто цікавиться мистецтвом та суспільною активністю художників. Вивчення творчості Banksy та Bananensprayer допоможе більше зрозуміти, як мистецтво може впливати на глибинні соціокультурні процеси та сприяти розвитку свідомого громадянства.

При підготовці публікації були використані різні джерела, такі як Instagram сторінки @banksy-archive та @bananensprayer, а також статті у друкованих та онлайн ЗМІ як посилання для дослідження творчих робіт художників у місті Київ. Однак важливо підкреслити, що подальші дослідження та аналіз можуть привести до нових висновків про творчість Banksy та Bananensprayer в Україні.

Крім того, знайдені факти про появу репродукції роботи «путін з ковпаком» авторства Bananensprayer поряд з київським муралом Banksy стимулюють подальше обговорення щодо сатиричних або політичних послань, які мистецтво може нести за собою. Вивчення ролі сучасного стріт-арту в Україні сприяє розумінню сучасних мистецьких тенденцій та їх взаємозв'язку з політичними, соціокультурними та історичними аспектами.

Зауважимо, що технологія консервації, розроблена спеціалістами Комунального закладу «Центр консервації предметів археології» для робіт Banksy та Bananensprayer, може бути корисною для інших творів стріт-арту в Україні. Розуміння технік збереження вуличного мистецтва допомагає зберегти культурну спадщину та надає можливість майбутнім поколінням насолоджуватись цими творами.

Підсумуємо, що дана публікація лише робить спробу з'ясувати історію створення та значення робіт стріт-арту Banksy та Bananensprayer в Україні, простежує процес їх дослідження, схематично торкається аспектів консервації та реконструкції, а також підкреслює важливість цих творів у формуванні культурного образу країни та розкритті актуальних суспільних проблем через мистецтво.

Anastasiia HONCHARENKO,

Ph.D. in Art History,

Senior Researcher at the Institute of Contemporary Art Problems, National Academy of Arts of Ukraine (Kyiv, Ukraine),

Email: artstasy@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7466-6030>

Tetiana OSINCHUK,

Deputy Director of the Municipal Enterprise "Center for Conservation of Archaeological Objects" (Kyiv, Ukraine),

Email: osinchuk.science@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3227-8536>

Artem PROSHENKO,

Architect-restorer, head of the Comprehensive Architectural Restoration Workshop "ARCHE VISTA" (Kyiv, Ukraine)

RESEARCH AND RECONSTRUCTION OF WORKS BY BANKSY AND BANANENSPRAYER IN UKRAINE: CONSERVATION AND AUTHORSHIP

ABSTRACT. *The publication presents the results of the research of creative works by the world-famous English activist and street artist Banksy and the German artist using the creative pseudonym Bananensprayer, created in Kyiv during their visits to Ukraine in 2022 and 2023. Special attention is given to the mural authored by Banksy, "Children on Swings." This mural was complemented with an image of a banana, presumably belonging to the German artist known as Bananensprayer. Additionally, near this mural, a reproduction of another famous work depicting Putin with a banana hat was found. These elements are considered possible evidence of the "banana's" authorship. It is also noted that specialists from the Municipal Enterprise "Center for Conservation of Archaeological Objects" conducted research on these street art works and developed mechanisms for preserving these valuable pieces of art that have become a part of Kyiv's cultural heritage.*

KEYWORDS: *street art, public art, cultural heritage, contemporary art, Banksy, Bananensprayer, art protest, murals.*

REFERENCES

1. Benksi v Ukrayini: na postrazdalikh vid viyny miscyah z'yavylosya sim novikh muraliv" // Visit Ukraine. (2022, November 16). URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1182/benksi-v-ukraini-na-postrazdalix-vid-viini-miscyah-zyavilosya-sim-novix-muraliv> (data zvernennya: 04.10.2023).
2. De pobachiti roboti Benksi: marshrut z koordinatami // Vogue. (2022, November 28). URL: <https://vogue.ua/article/culture/art/de-pobachiti-roboti-benksi-marshrut-z-koordinatami-50624.html> (data zvernennya: 04.10.2023).
3. Zagorodnya I. Benksi pidtverdiv, shcho stvoriv sim muraliv v Ukrayini: foto robot vulichnogo khudozhnika // TSN. (2022, November 15). URL: <https://tsn.ua/ukrayina/benksi-pidtverdiv-shcho-stvoriv-sim-muraliv-v-ukrayini-foto-robot-vulichnogo-hudozhnika-2202271.html> (data zvernennya: 04.10.2023).
4. Karmanska Yu. Benksi pidtverdiv avtorstvo semi muraliv u Kyievi ta oblasti // Forbes. (2022, November 15). URL: <https://forbes.ua/news/benksi-pidtverdiv-avtorstvo-semi-muraliv-u-kyievi-ta-oblasti-15112022-9758> (data zvernennya: 04.10.2023).
5. Mironenko T., Karmanska Yu. Vkradeny mural Benksi otsinily v 9 mln grn. Zahalom khudozhnyk namalyuvav na Kyivshchyni sim muraliv. Skil'ki diysno koshtuyut tsi roboti ta komu nalezhat // Forbes. (2023, January 3). URL: <https://forbes.ua/lifestyle/benksi-namalyuvav-7-muraliv-na-kiivshchyni-skilki-koshtuyut-tsi-roboti-ta-komu-nalezhat-15112022-9783> (data zvernennya: 04.10.2023).
6. Shvarts K. Vidomyy khudozhnyk Benksi ziznavsya, shcho namalyuvav sim grafiti v Ukrayini // UNIAN. (2022, November 15). URL: <https://www.unian.ua/society/vulichniy-hudozhnik-benksi-namalyuvav-sim-grafiti-v-ukrajini-foto-12046224.html> (data zvernennya: 04.10.2023).
7. Banksy v Ukrayini. Khudozhnyk stvoriv 7 muraliv v deokupovanykh mistakh // Kyiv Post. (2022, November 16). URL: <https://www.kyivpost.com/uk/post/2777> (data zvernennya: 04.10.2023).
8. Shaw A. Banksy in Ukraine: seven new works appear in war-torn sites // The Art Newspaper. (2022, November 14). URL: https://www.theartnewspaper.com/2022/11/14/banksy-in-ukraine-seven-new-works-appear-in-war-torn-sites?utm_source=CNN&utm_medium=article (data zvernennya: 04.10.2023).

До статті Анастасії Гончаренко, Тетяни Осінчук та Артема Прошенка

*Мурал Банкси, створений художником на
Майдані Незалежності в Києві.
Фото: Тетяна Осінчук.*

96

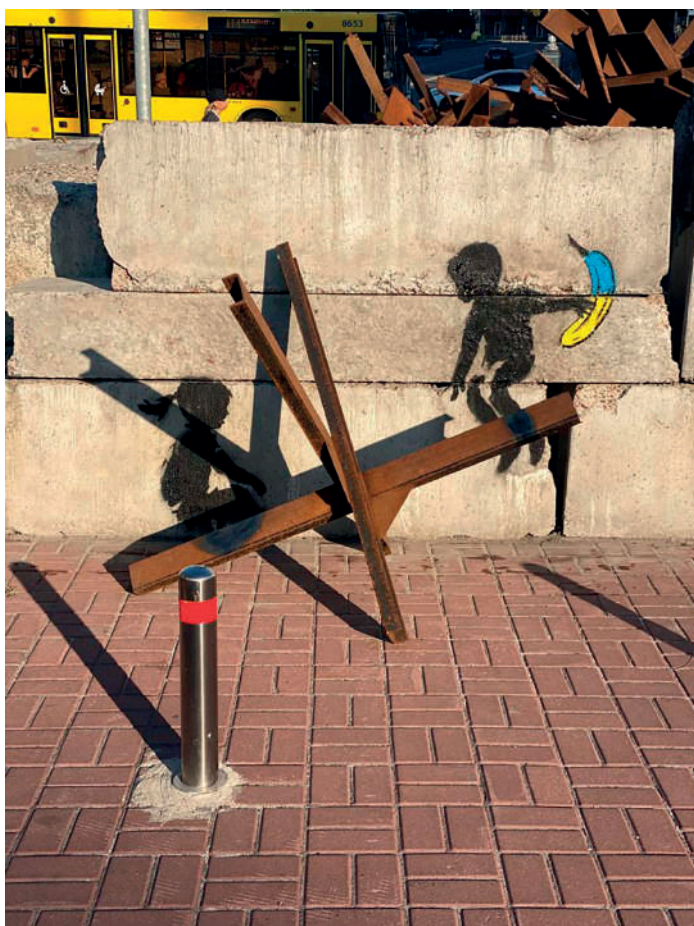
*Фрагмент муралу Banksy, створеного художником на Майдані Незалежності в Києві.
Фото: Тетяна Осінчук.*

*Фрагмент муралу Banksy, створеного художником на Майдані Незалежності в Києві, доповненого зображенням банана авторства Vanapensprayer.
Фото: Тетяна Осінчук.*

Команда фахівців на Майдані Незалежності в Києві. Фото: Тетяна Осінчук.

Мурал Banksy на Майдані Незалежності в Києві, доповнений зображенням банана Vapepensprayer. Фото: Тетяна Осінчук.

